

Barcelona 26 de febrer de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX · Núm. 2436 · 15 cts. · Atrassats 30

ADAGI IL·LUSTRAT

— No totes les plantes floreixen a la primavera.

TEATRE CATALÀ ROMEA

Avui divendres, nit, funció en honor i benefici d'en Joaquim Montero, amb la famosa comedia de l'il·lustre comediant Ignasi Iglesias: GIRASSOL, i la divertida humorada KI-KI-RI-KI, molts anys ha no representada. Diumenge, a 2 quarts de 4, UNA VEGADA ERA UN PASTOR... A dos quarts de 6, tothom a riure, el programa més còmic de la temporada, LA PENYA ROCA i KI-KI-RI-KI. Nit, GIRASSOL i KI-KI-RI-KI.—Es despatxa a comptaduria.

GRAN TEATRO ESPAÑOL

Avui, divendres, tarda: UNA DONA EN COMANDITA. Nit: estrena de l'alegre vodevil PER UN MILIÓ JA S'EN POT ÉSSER. Dissabte, tarda, entrada i butaca una pesseta: ES LLOGA UN PIS I LA DONA DE LA VIDA. Nit: PER UN MILIÓ JA S'EN POT ÉSSER. Diumenge, tarda, a les 4: SENSE CONTRACTA i PER UN MILIÓ JA S'EN POT ÉSSER. Nit: PER UN MILIÓ JA S'EN POT ÉSSER.

EDEN

PEPITA LLÁCER
Eminente cantante de aires andaluces - El vodevil

COSAS DE MARIQUITA y la célebre PRECIOSILLA
4 ESTRELLAS, y la revista

¡LA CAÍDA DEL RAMONET!

NOTA: La revista se representará a las once y media y en ella 7 bellas tiples perfumarán a los espectadores con los productos FLORIDA DE LUJO de la Casa UNITAS, (S. A.)

P O M P E Y A

Popular Music-Hall

Teléfono 2438 A.

SIERRA - GRANDELLY M. PERLA - MANITUS - MUÑEQUITA
CARRILLO - DEODIMA - IRUÑA - P. PALACIO - NATI DE LA ROSA
CONDESITA ZOE - BELLA DORITA

Tarde y noche, un alegre VODEVIL

ROYAL CONCERT

MARQUES DEL DUERO, 106

Gran éxito de EVA SEGURA

M. SOLDEVILA y P. SANCHEZ

80 CARAS BONITAS, 80

OLYMPIA

TEMPORADA DE GRAN OPERA

Director artístico: E. Pieri. — Directores de orquesta:
Franco Capuana - Antonio Capdevila

HOY, VIERNES, ESTRENO EN ESPAÑA DE

“Il Piccolo Marat”

por su creador HIPOLITO LAZARO

Mañana, sábado, noche: «TOSCA» por MARINI

ANTONI LOPEZ IMPRESSOR

OLM, 8 :-: TELÉFON 4115

◀ BARCELONA ▶

TEATRE COMIC

Tots els dies l'espectacle més sensacional

LA REVISTA

YES-YES

Cada nit, dijous, dissabte
i diumenge tarda

Kiss-me i Yes-Yes

Si heu de comprar un sueter i voleu trobar un bon assortit amb millors preus, visiteu els aparadors de

L'ATLANTIDA

SASTRERIA I CAMISERIA

Sant Pau, 56 i 58

BICICLETES
MOTOR
Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

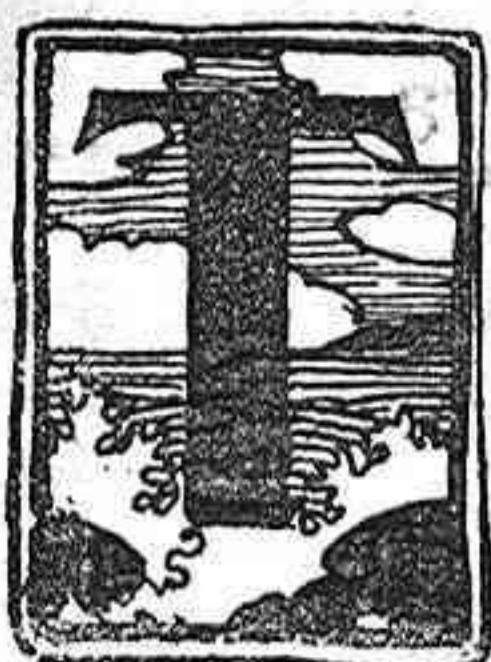
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

BOIRES

Tota aquesta setmana, hem tingut boira cada nit. La boira, ja hem convingut, en què fa europeu. —Sembla Londres!—dèiem—. Però els més casolans i els més humils, deien: —Sembla Lleida!—. Això demostra que la boira és pedagògica, i serveix per a portar-nos la geografia a domicili. No és la boira sol. Es tot l'hivern. Que plou? Barcelona apareix com París. Que neva? Barcelona, ciutat del Nord. Que fa boira? Londres. L'estiu, no. L'estiu té una mandra igualitària i analfabeta. Sol i sol i ombra. No plou, no neva, naturalment, no fa boira. Les lliçons geogràfiques no són possibles a l'estiu.

La boira, ademés, està plena de literatura, de bona i de dolenta literatura, més de dolenta que de bona. Fins que no aparegueren els fulletins policíacs, encara la podien tenir per romàntica i propícia a tots el insomnis; però, avui, no fa pensar més que amb Sherlock-Holmes. A l'alta nit, quan els fanals dels autos entren i surten de la boira, sembla que una sèrie de Fantomas marxïn per la ciutat, encenent i apagant les seves llànties. Un cotxe de punt, en la boira, sembla una novella d'en Lluís de Val.

La boira, és generosa. Quan surt, surt per tothom, com el sol, el seu enemic. Nosaltres, barcelonins, orgullosos, ens creïem que la boira no era més que per Barcelona, i arriben noves de Tarragona, i boira; noves de Girona, i boira; noves de Lleida, i boira. Igual que la sardana. Tot Catalunya hi cab dins d'ella.

Ara, que la boira ens contraria la fama de ciutat dolça. Ponderem la nostra llum, el nostre cel, el nostre color, i quan arriba un amic de Madrid, ens pregunta, mofeta: —I això és el Mediterrani?— Ens esforcem en advertir-li que de boires com aquestes no en tenim gaires, però ell ens respon que sempre que ve a Barcelona, o plou, o fa vent, o fred, o boira. I té raó. Foraster que ens visita, meteor segur, mal temps segur, i el Mediterrani en pateix.

La boira, que té tanta saviduria, ho ha resolt amb un assenyat eclecticisme. A la nit s'espessa, i a la matinada s'esvaeix. Així som del Nord i del Sud, i el Mediterrani queda bé.

PARADOX

La majoria d'escriptors que parlen de l'Amor, tenen l'esperit poeta i es deixen guiar per la musa més fantàstica, quan escriuen un paragraf no són un sastre que fa un vestit serio, sinó modistes que cerquen cintes, brodats, antiqüelles, nacres, ribets, etc., per a abillar un vestit de la damisella i s'extasien com elles mateixes amb aquelles lluernes. Tot el que fa bonic i lluu, és per a ells un Món, un déu, l'Amor.

TOT DEGENERÀ

—Quants desgraciats s'hauran deixat temptar per la carn, aquest Carnestoltes!

—No ho cregui, el Carnestoltes d'ara ja no és carn ni peix!

LA DAMA INCOGNITA

Inauguració d'una exposició de pintures d'un pintor elegant, en una sala de les més *chics*, de les més elegants de Barcelona. No podem citar noms perquè l'anècdota és un xic escabrosa.

Com el pintor és molt conegut entre la *buena sociedad*, a la inauguració hi ha el bo i millor de Barcelona: gent del "Liceo", del "Ritz"...

L'exposició és de retrats d'aristòcrates i dames del gran món. Una sola tela no és retrat, sinó nu: una dona nua, vista d'esquena, una esquena magnífica i temptadora, val a dir-ho. En el catàleg, el quadro va indicat així: *La dona desconeguda*.

Dos aristòcrates es miren el quadro detingudament. Després de mirar-se'l, diu un d'ells, rient:

—*Desconeguda?* Bé és prou modesta la baronesa de M...!

EL NEGRE

En C.r.l.s R.c.l.n.s, és, com tothom sap, un devot de l'habillament negre. Ell no porta mai cap trajo d'altre color i li agraden les noies que sempre van vestides de negre.

Recentment anà a París i recorregué els espectacles. Va anar també a veure la *revue negre*.

En un quadro en el qual dansaven una colla de xicotes nues, C.r.l.s digué al seu acompanyant.

—Digues el que vulguis; però no em negaràs que el negre vesteix molt.

EL PÚBLIC DEL TEATRE CATALÀ

Ens passem la vida parlant del teatre català. El teatre català ens interessa molt als catalans; però ens interessa —llastimosament—, no per anar-hi, com fóra lo lògic, sinó per a parlar-ne. Com que estem tan ocupats parlant-ne, no tenim temps d'anar-hi. I diem coses tan gracioses com aquestes:

—*Es veu ben bé que no podem tenir teatre català!...*

—*No hi ha públic per al teatre català!*

—*No cal enganyar-nos: el teatre català mai arrelarà a Catalunya!*

—*Es una llàstima!*

—*Hi hauríem d'anar.*

Hi hauríem d'anar... però no hi anem. I el pobre teatre català, del que tant parlem i tan inútilment, ens espera. Es que no hi han autors. Sí que n'hi han, i amb una valor de debò. El que no hi ha és públic. Per què? Perquè el públic del teatre català es queda a casa, comentant, indignats, el que la gent no vagi al teatre català.

Un amic nostre ha fet la següent observació:

En un intermedi al teatre "Español", on s'hi representen obres en català, si us fixeu en el públic, sentireu parlar en valencià i en castellà, i fins en murcià. En Pep Bergès, el distingit galan jove de la companyia, té un gran partit entre els murcians.

Ara, al "Tivoli", amb La Marieta, sortiu al saló de descans i, igualment que a l'"Español", sentireu parlar en castellà.

En canvi, aneu al "Goya", al "Poliorama", al "Barcelona", quan les companyies castellanes representen obres de Muñoz Seca o dels Quintero, i sentireu parlar en català!

VIRAI

La font de la serra

Font sola i muda de la serra,
que la rialla ja has perdut,
com jo he perdut la gerra
del riure clar de joventut.

Tan sols per tu visc aquesta hora
que se m'emmena cap a tu,
font que no canta i que no plora
i que no diu res a ningú.

Tot és silenci i gran misteri,
et volta un embadaliment,
se t'ha estrocat el dolç psalmeri,
ni tens la corda del turment.

No saps cantar, ni rius, ni plores,
el dol t'ha fet el cor eixut
i et van passant iguals les hores
dintre una fonda solitud.

Ara recordo ma infantesa,
quan reis clara, tremolant,
i oferies ta dolcesa
al qui s'esqueia al teu davant.

Ara sols restes boca torta,
ja no diu rè el llavi sorrut,
i ets la font vella, la font morta
com un record de joventut.

Relíquia santa de ma vida,
jo cantaré per tu i per mi,
si a tu la veu se t'ha exhaurida
jo encara canto pel camí.

I encara ploro de vegades,
i encara ric algun moment;
tu tens les venes reventades
i no pots dir ni el teu turment.

Font sola i muda de la serra,
me'n vaig de tu llagrimejant;
ja ets cosa inútil a la terra,
car ja no saps ni un plor ni un cant.

SALVADOR PERARNAU

L'homenatge de Rubí a Santiago Rusiñol

Va ésser grandíós l'acte amb què Rubí honorà, diumenge, a Santiago Rusiñol.

Tot el poble sortí a rebre a l'illustre hoste a l'estació i el portà en triomf per carrers i places en mig de crits, visques i ovacions ininterrompudes fins al "Centre Democràtic Republicà".

Acompayaven a Santiago i a la seva esposa, don Antoni López i senyora, l'ex regidor Fèlix Roure, l'Amadeu Aragay, l'Eduard Sanjuan, l'Angel Samblancat, l'escultor Coscolla, Aldaz, Planàs, Vilalta, Josep Samblancat, Ortega, Viar i Colomeda.

L'homenatge tingué dos parts.

La primera la integrava la representació d'*El redemptor* i d'*El pintor de miracles*, i la segona consistí en un sopar d'honor.

La funció teatral fou organitzada per l'Agrupació dramàtica "Santiago Rusiñol", amb el concurs de la primera actriu Marta Cazorla i de les aplaudides dames joves Roser i Encarnació Coscolla.

Les dues produccions d'en Rusiñol, ja anomenades, foren posades en escena amb força cura, distingint-se en la interpretació, en Josep Ferrer, director de l'Agrupació dramàtica "Santiago Rusiñol", i les senyorettes Coscolla.

En un entreacte, l'entitat choral "Els Obrers Rubinencs" cantà en honor d'en Santiago *La matinada*, d'en Pep Ventura, i *La Primavera*, d'en Cassià Casademont.

En el teatre, que estava ple de gom a gom, hi havia representació de totes les Societats de Rubí, del periòdic *Saba Nova*, i assistiren també a la funció els mestres de les Escoles Ribas, el mestre jubilat senyor Miralles, el metge senyor Marlius, en Cristòfol Litran, el president de l'Agrupació

dramàtica "Santiago Rusiñol" senyor Segura, etcètera, etc.

Després de la funció teatral, en la que regnà l'entusiasme més xardorós, es celebrà el banquet.

Més de doscents comensals s'assegueren entorn d'en Santiago.

Oferí l'àpat en Climent Mora, president del "Centre Democràtic Republicà", i brindaren en Josep Ferrer, en Francesc Aldaz i l'Angel Samblancat.

En Rusiñol, emocionadíssim, don les gràcies en un parlament que fou ofegat pels aplaudiments de tota la concurrència i que eterní a les nombroses dames i damiselles que prengueren part en la festa.

Al final, les formosíssimes artistes, senyorettes Roser i Encarnació Coscolla, obtingueren un èxit cantant meravellosament unes quantes cançons catalanes.

Eren les tres de la matinada del dilluns, quan la caravana de barcelonins que acompanyàrem a Rubí a mestre Santiago, tornàvem d'aquesta excursió inoblidable.

Cançoneta

Fadrina bonica
de la boca xica,
cos de gerricó,
de la veu musica
que de mica en mica
s'és feta il·lusió.

II

Fadrina, fadrina,
flor pura i divina
que exhales flairós,
tan bona, tan fina,
morena fadrina
que ets un niu d'amors.

X.

DE GRAN UTILITAT

—Veritablement, són uns arbres molt bonics!

—I faran molta sombra quan els nostres néts seran grans.

Les faldilles curtes

El Govern grec acaba de prohibir a les noies que usin les faldilles curtes, de moda a tots els països de civilització europea. Les gentils gregues, doncs, es veuen obligades, per ordre del Govern, a usar llordes faldilles que les tapi fins sota els turmells.

Per què haurà fet això el Govern grec? Es que per ventura un goven no té coses més transcendents i d'interès públic per tractar, que ficar-se en la moda femenina? Mirat i debatut, això és qüestió d'incultura. Mireu com a Itàlia, tan esplendent segles enrera, i ara tan petita, també s'ha fet una cosa semblant, ficant-se el Govern en les coses del ball, esplai de la joventut. Tot això contrasta amb Espanya, país de gallardia i gentilesa, on la gràcia de la dona és elogiada cada dia per boques ben oficials.

Però, per quins set sous el Góven grec no deu volguer que les noies vagin curtes? Una cama de noia és una cosa plaent i bella (si està ben feta, s'entén), i és propi de vells decrepits i d'incultes mirar luxuriosament una bona cama de dona. El que passa és que la major part de la gent són incultes en qüestió d'estètica, i per això són comptats els que saben donar una mirada de voluptuositat, perquè gairebé tothom les mira amb la més brutal i degeneradora sensualitat. Es evident, per tant, que com més tapada està una cama, més goig dóna quan hom la pot veure; i, contràriament, com més nua està, més pura és la mirada que s'hi atura, més absent de sensualitat i plena de bella voluptositat. Els governants grecs, doncs, devien estar cansats de no poder obrir uns ulls com unes taronges, mentre els queia la baba, davant de les formes d'una bona cama, perquè ara en veien masses i ja no hi donaven importància; aquest és, segurament, l'esperit de la prohibició. No és per qüestió de moral, per tant, que a Grècia s'ha prohibit la faldilla curta: és per pròpia degeneració dels legisladors.

La minyona del restaurant

Al punt de migdia els veïns de les barraques escampades per la part baixa de la muntanya de Montjuich, sentiren un tret en mig del silenci de la nit. Després, de nou el silenci. Els veïns més entesos veieren clarament que es tractava d'un tret de revòlver.

Els més decidits sortiren a veure el que havia passat. Un atracament? Un suïcidi? Un crim? Un duel? Al cap de poc trobaren estesa a terra, amb una bala al cap i un revòlver a la mà, una xicota de 18 a 22 anys.

Avisat el jutjat, fou duta al dipòsit judicial. Qui era la suïcida? Impossible indagar-ho. No havia deixat res escrit ni ningú no la reclamà.

L'endemà es reconegué el seu cadàver. Els metges l'examinaren per tots costats. La ferida era mortal de necessitat. Li havia entrat pel pols dret, li havia atravesat el cervell i li havia sortit per l'occipuci esquerra. Els metges la tombaren d'esquena per a veure si tenia alguna altra ferida. De sobte, un dels forenses exclamà:

—No hi ha dubte. Es una minyona de restaurant. Mireu les senyals característiques...—i indicà un sèrie de pessics que tenia en el cul.

ELS QUE TREBALLEN

Encara que senti dir que la mandra invadeix el món, no ho volgueu creure, car són molts els que treballen: ara que hi ha treballar i treballar; es treballa amb el cap, amb la llengua, amb les mans i amb els peus, essent, però, els treballs que millor resulten, el que fets amb les mans, porten una mica de suc de cervell a dintre, com la confitura que es troba en el tortells.

I aquests que posen suc de cervell a la seva tasca, són per mi els millors obrers del món.

Ara mateix, si aneu a les Galeries Dalmau", hi trobareu tres xicots que treballen amb delit, els quals saben fer confitura artística: en Josep Pujol, en Vicents Rincón i en F. Coscolla. Parlem-ne.

En Pujol és un jovencell que encara no ha passat la quinta i ja cerca la quinta essència de la pintura: esperit sensitiu i delicat li agraden els tons suaus i les notes dolces; el seu art és placèvol i decoratiu alhora i curull de boniques prometenses fetes al *Molí de Masegà*, no gaire lluny del *Pla del Mallol*.

Ja el tindrem present.

En Vicents Rincón, ja no promet, dóna; dóna mostres evidents d'una evolució sana i vigorosa que l'empeny cap al realisme constructiu: fill de la terra d'en Goya, recorda en els seus dibuixos personals i cantelluts, els aiguafortes del mestre aragonès, quina factura procura seguir d'aprop quan pinta *Gitanes* i altres coses vives. També pintant *Natura morta* demostra ésser un home d'empenya que no té por als pebrots ni a les castanyes. Jo li alabo el que, malgrat el seu cognom, no vulgui anar a recó, perquè fent mosses *cañi* i *Bodegons* a la moderna, ja pot començar a anar sol.

En F. Coscolla no és cap pintor, sinó un escultor egipci que s'ha passat al cristianisme sense deixar d'ésser un idòlatra...de la figura humana. Els fragments d'un grup religiós era gran tamany que va exposar, sorprenien per la gosadia de la talla, seriosament policromada, així com pel caràcter i l'expressió de les figures, les quals són, com se sol dir, totes d'un peça. Heu's aquí un estatuari al qual li vénen com anell al dit aquells versos d'en Pitarra":

Jo sóc un home petit

però tinc pensaments grans!

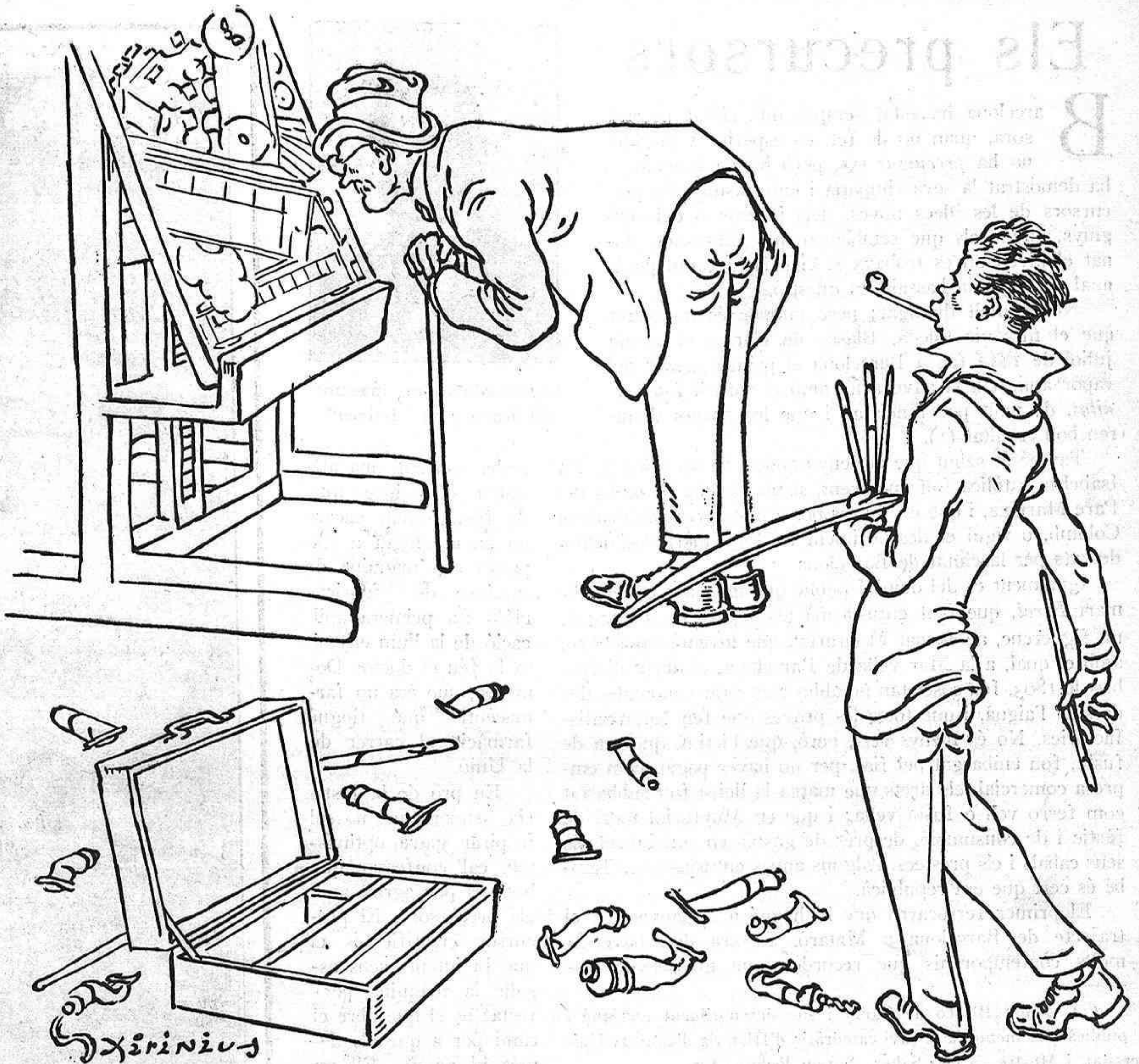
i, per torna, empenya per a desenrotllar-los.

També són tres els artistes que han tret el nas darrement a les "Layetanas" i tots tres pintors i paisatgistes, per sort, de diferenta fusta: Llorenç Cerdà, Josep Ariet i Nolasc Valls.

En Cerdà és molt amic de les simfonies mallorquines; *Aigües transparents*, *Costa de Ternelles* i *Cala d'Estalenes* són peces de pintura musical instrumentades amb riquesa de tons; *Un carrer d'Estalencs* es pot prendre per una improvitació de *Mestre Toni*, d'aquelles que se'n diu encertades.

Donar un tomb per la sala és fer un viatge de turisme per la illa daurada.

Més decidit i mascle l'Ariet, si bé de vegades massa

PINTURA CUBISTA

—I vol dir que no és escandalós que el vegin les nenes aquest quadro?

decorador, resulta, és clar, més personal; la visió panoràmica de *Cantonigros* amarada de llum; la oda crepuscular de *El gorg negre* i el vigorós *Coll de Castell* són pintures ben diferents que fan quedar bé al seu autor, el qual es veu que passa els estius a *La casa del Porxo*, perquè l'ha pintada amb tots els ets i uts.

També en Nolasca Valls té coses boniques i explicades amb sinceritat; *Sol blanc*, just de distàncies; *La coma*, que mereix punt i apart, i *Núvols de pas*, amb un cel pel qual la nuvolada sembla caminar-hi talment.

El que camina, però, és el pintor: camina i fa camí, ço que no passa sempre.

I ja que de bons feiners parlem, deixeu-me dedicar un pietós record al mestre de forja i de cisellat, en Ramon

Teixé, el qual ha baixat a la fossa en la plenitud de la vida i de ses il·lusions.

En Ramon Teixé era un bon cor, un esperit selecte i un tècnic de les arts plàstiques, que les coneixia totes d'aprop; pintava, feia joies de ferro forjat, escultures, esmalts i ara, darrerament, ceràmica i vidrieria decorades d'una valor ben personal.

Ha calgut que la mort s'emparés d'ell per a què el simpàtic artista deixés de treballar.

Que tingui un bon repòs.

C. ARBÓ

L'Amor és un nen, perquè comença una nova vida, però d'aquesta nova vida en queda sempre lilliputenc.

Els precursors

Barcelona ha estat sempre una ciutat precursora, quan no de fet, en esperit. A vegades no ha *precursat* res, però ho ha intentat, o ha demostrat la seva simpatia i entusiasme pels precursors de les idees noves, dels invents o dels enginyers, àdhuc els que semblaven més fantàstics, donat el nivell on es trobava la ciència al camp de la qual corresponia l'assaig en qüestió.

No és molt divulgat; però tampoc és un secret que el mecànic toledà, Blasco de Garay, el 17 de juliol de 1842 féu a Barcelona el primer assaig del vapor aplicat a la navegació, amb el vaixell *La Trinitat*, de molt poc tonelatge i que les proves donaren bon resultat (1).

També és sabut que el penyorament de les joies de Na Isabel la catòlica fou un invent, si no dic una heretgia, del Pare Mariana, i que els diners per a la empresa del gallego Colomb, o sigui el descobriment de les Amèriques, foren deixats per la ciutat de Barcelona.

Igualment és del domini públic que molt abans del submarí *Peral*, que tant entusiasma als espanyols, hi hagué, un figuerenc, anomenat Monturiol, que inventà un *ictineo*, amb el qual, a la Mar vella de Barcelona, el dia 2 d'octubre de 1863, féu coses tan notables com tirar canonades des de sota l'aigua, i que totes les proves que féu foren satisfactòries. No és menys cert, però, que l'ictini, que era de fusta, fou embargat pel fisc, per no haver pagat, com empresa comercial, els drets que marca la llei, i fou subhastat com ferro vell o fusta vella; i que en Monturiol morí de fàstic i de consumció, després de gastar en son invent els seus cabals i els préstecs d'alguns amics entusiastes... També és cert que era republicà.

El primer ferrocarril que hi hagué a Espanya, féu el trajecte de Barcelona a Mataró. Encara deu haver-hi molts contemporanis que recorden que un senyor Es-

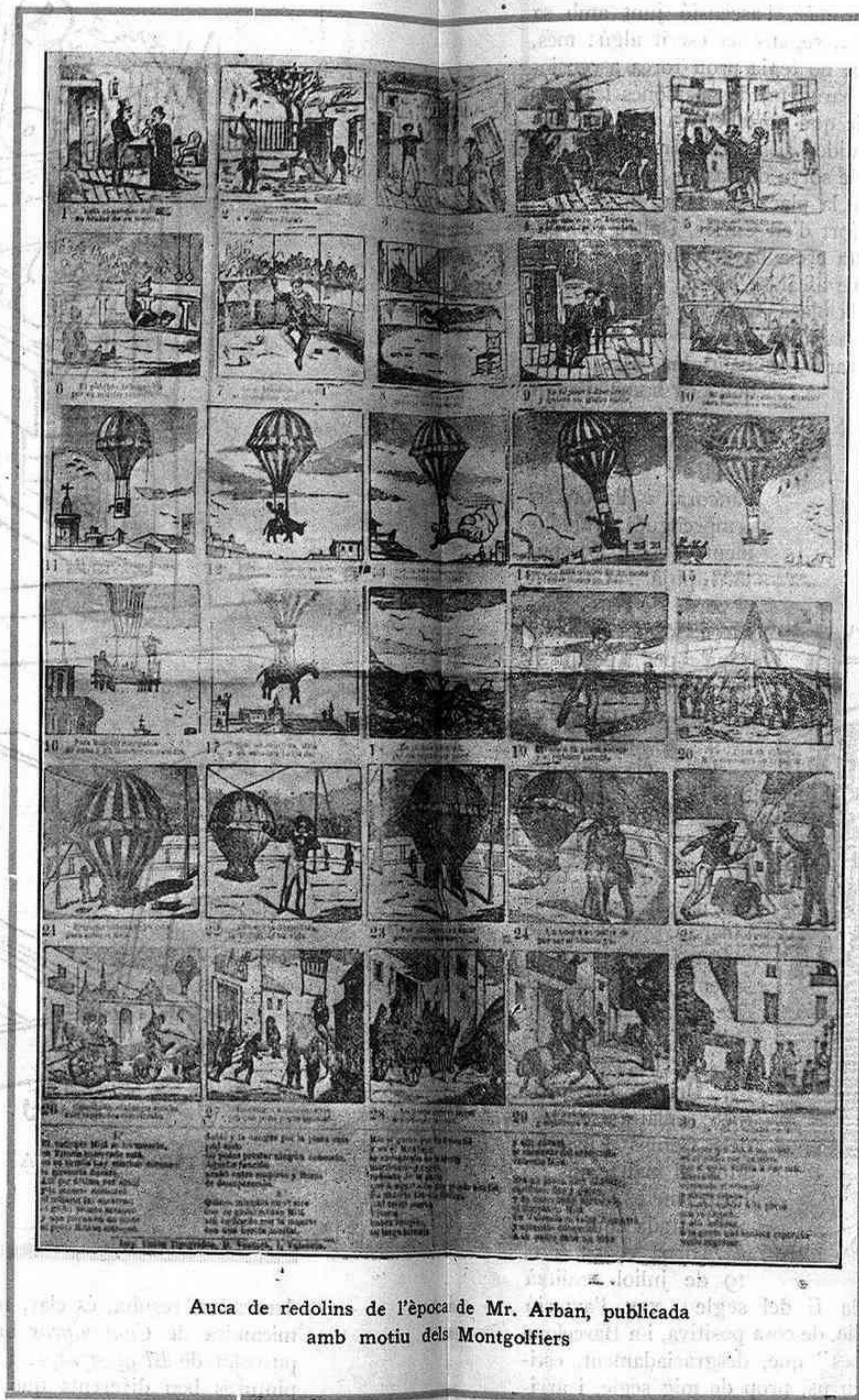
(1) Sobre Blasco de Garay i son descobriment escrigué i publicà una memòria el savi catedràtic d'Història d'aquesta Universitat, i Mestre en Gai Saber, Antoni Rubió i Ors.

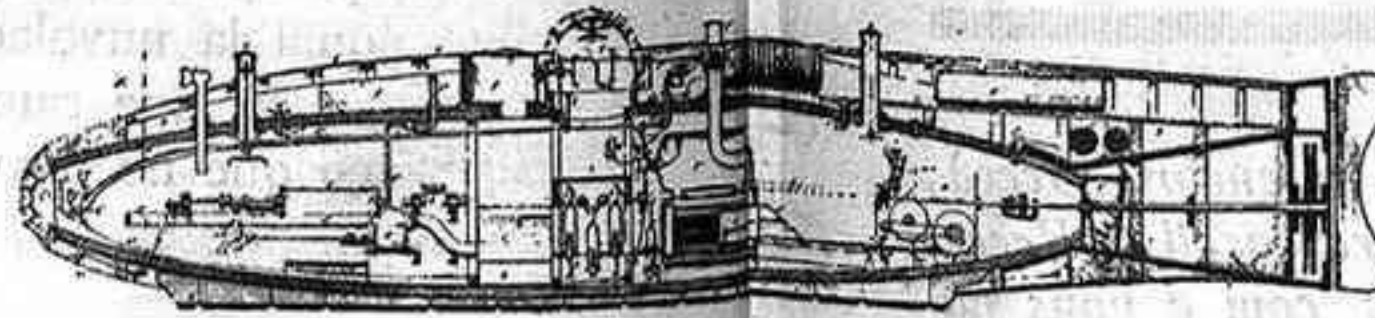
Narcís Monturiol, inventor del barco peix "Ictineo"

cuder construí una màquina d'escriure tota de fusta, quan encara no havia vingut a Espanya cap màquina de escriure de "fabricació". La primera aplicació de la llum elèctrica la féu el doctor Domènec, que era un farmacèutic que tingué farmàcia al carrer de la Unió.

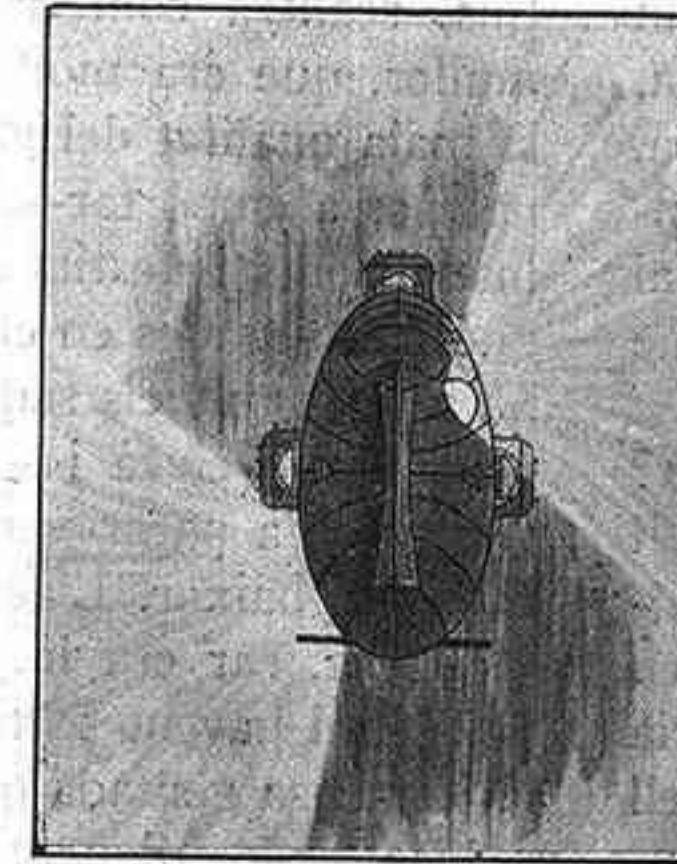
En pro de la justícia, senyora que no sol inspirar gaire optimisme, cal confessar que hom és poc agraït amb els precursors. El precursor científic és el que fa intents sens assolir la màquina perfecta: és el que obre el camí per a que els demés hi passin. Ell no veu la seva dèria realitzada, o almenys no en veu la realització en la seva plenitud, no la veu perfecta. Quan això succeeix, ha fet el salt mortal sense prendre mal; i, feta la tombarella, ja no és el que era: passa — com qui passa una malaltia o una crisi qualsevol —, passa la gran metamòrfosi de precursor a inventor. És molt venturosa, però molt rara. En qüestió d'aviació, Barcelona no ha tingut precursors. Fa uns vint o vint-i-cinc anys, hi hagué un pretingut inventor que es deia Juandó, mes no arribà mai a fer proves veritables, i tampoc s'arriscava; i per tant, en bona lògica, no compta ni com a precursor ni com a inventor; però potser no va faltar qui el

Auca de redolins de l'època de Mr. Arban, publicada amb motiu dels Montgolfiers

Constitució interior de l'"Ictineo"

L'"Ictineo" vist de cara

considerés un "industrial".

Mes, diguent-ho tot, els nostres avis s'engrescaven sempre que podien, quan algun atrevit anunciava que "s'aixecaria amb la bomba"; i els exemples no escassegen.

Llavors, *in illo tempore*, a ningú li passava pel cap que hom pogués anar *en l'aire* amb un enginy més pesant que l'aire: això fou idea del segle xx. El principi dels Montgolfier, basat en què la cendra d'un paper cremat, conservant la coesió de ses molècules, s'eleva perquè és menys llord que l'atmosfera, feia creure que el medi únic d'elevar-se era una massa de gas més lleu que l'aire, que desallotjant una quantitat cúbica igual de gas atmosfèric, se li posés damunt per la diferència de pes específic. Doncs, hom no pensava sinó en bombes (globus). L'any 1802, durant l'estada de Carles IV i la reial família a Barcelona, l'italià Lunardi féu una ascensió en un Montgolfier (probablement el més jove dels dos germans inventors havia mort en 1799). L'italià anà a caure al mar; uns pescadors el recolliren i el portaren a terra i l'acompanyaren. Sembla que "l'experiment" deixà a tothom satisfet.

Passen quaranta tres anys i no trobem notícia enlloc de què ningú es cuidés de volar ni de fer volar...

sinó els coloms. Durant l'estiu de 1845, tota la família reial vingué a Barcelona: Na Cristina de Borbón, reina governadora, sa filla Na Isabel, heretària de la sobirania que havia exercit son pare Ferran VII, i la infanta Na Maria Lluïsa Ferranda, llavors princesa d'Astúries. Hom féu diferents festivals, i una de les diversions o espectacles fou l'elevació de globus lliures, probablement de paper. Una nota que hem trobat en l'Arxiu Municipal diu que no s'elevaren gaire.

El 12 de setembre de 1847, vingué a Barcelona Mr. Arban, precedit de gran fama, car ja havia realitzat altres ascensions. La seva "bomba", al dir d'un cronista, costava uns 1.500 duros. S'anuncià l'espectacle a la plaça de braus de la Barceloneta, no sols amb cartells, sinó, ademés amb fulles volants i versos que hom repartí profusament. Segons el *Bru-*

si, abans de tot, hom procedí a les "operaciones químicas" que eren... senzillament omplir la bomba de gas, que venia del gasòmetre per una canyeria o una goma.

Mr. Arban donava voltes per la plaça repartint al públic rams de flors, dolços i versos. Després s'assegué a la cistella, i els amics i entusiastes, quan el globus començava a aixecar-se, retenint-lo amb cordes, el feren recórrer tot el vol de la rodona. A una senyal de la presidència deixaren les cordes i la bomba s'enfilà.

Entre aclamacions i picaments de mans li havia estat regalada una corona de llorer que, en el moment de deixar terra, l'aero... bombista, llençà a la presidència per a que li guardés.

Tot Barcelona estava acampada pels glacis de la Ciutadella, muralla de mar, passeig de la Barceloneta. Montjuich i altres muntanyes i... la plaça de braus, on, segons l'avi Brusi, *habia més de la mitad de la gente que cabe...* però ensensem que volia dir que hi havia *la mitad més, de la gente que cabe...*

Mr. Arban, anà a parar a un camp de blat prop del Besòs. Havia promès 25 duros al barco que primer acudís en son socors, en cas de caure al mar. Potser per l'esquer de la propina, un grapat de gent se li aferrà a la corda de l'àncora que penjava, i per poc el maten i li des-

Monturiol i els tripulants de l'"Ictineo"

trocen l'aparell. Entre els que hi acudiren hi havia un "calesero", Eudald Munné, que es posà de la seva banda, fent entendre a aquella gent que no toquessin la bomba, que costava molts diners, i entre ell i altres persones s'imposaren als més cafres. Mr. Arban volgué gratificar al Munné; però aquest sembla que no ho necessitava i que sabia el francès.

Vostès diran: què té que veure una cosa amb l'altra? Ara veuran: el Munné, que no tenia falta de quartos i parlava el francès, va fer d'interprete entre l'un i els altres, apaivagà a aquests, deixà obligat a l'altre, i, en lloc de recompensa pecuniària, li digué que li agrairia que, si volia fer-li una finesa, el deixés pujar amb ell dintre la cistella de la "bomba" el diumenge vinent.

I el diumenge vinent, 19 setembre de 1847, tenim l'Eudald Munné convertit en avia... avia-bombes de cop i volta. I, poder de de l'exemple: eren vuit o deu que volien aviar-se!

Tot succeí com la primera vegada, i quan a vista natural hom no veia més que el globus, no deixà d'ésser observat amb ulleres de llarga vista i telescopis. Els dos heroics seguien imperturbables: un d'ells í u m a v a tranquil·lament.

Baixaren a una vinya, que hi havia on existí en altre temps el monastir de Sant Geroni de la Vall d'Hebron, i els primers que acudiren a felicitar-los foren el lavors cònsul de França, després tan célebre Mr. Ferdinand Lesseps i la seva esposa, que amb tal fi havien sortit muntats a cavall, i un capità de cavalleria al davant del seu piquet destinat a donar protecció o auxili als aero... excursionistes.

Tothom preguntava al Munné quines impressions havia tingut, i ell, satisfent a tothom; Mr. Arban, alabant i admirant la sang freda del seu company que, essent la primera *sortida*, no havia sentit fred quan a més de 3.000 metres trobaren la temperatura a 0, ni s'havia emocionat en ésser dintre una gropada de núvols, on era tant fosc, que hom no veia l'acabament de les cordes que sostenia la cistella, i on la pressió aixafava la bomba, donant-li la forma d'un paraigües, cosa que féu témer al mateix Mr. Arban. i el decidí a descendir.

Al cap de pocs dies Mr. Arban se n'anà a Madrid.

Però tornà, dos anys després, i el 7 d'octubre de 1849, amb la mateixa *mise* que de costum, amb iguals prepara-

tius, realitzà com havia promès, l'ascensió junt amb sa muller, que era molt bonica, segons ha escrit algú; mes, la mala qualitat del gas, que no tenia prou força ascensional per a emportar-se'n la barqueta, dos persones i alguns instruments i vestits d'abric que portaven en reserva, caigué tres vegades en el "tendido". Llavors, Mr. Arban, deixà a terra tots els saquets de sorra de llast, i l'aerostat, penosament, s'elevà i sortí de la plaça. Jo fora, envestit pel vent, anà a parar vers el fort d'en Carles, i altre cop començà a baixar. L'aeronauta creia haver complert ja amb el públic, car era impossible alçar-se per la mala qualitat del gas, i havent sortit de la plaça, havia ja ascendit, però la immensa gentada que hi havia per aquells vols, començà a insultar-lo, diguent-li covard i embaucador. Mr. Arban

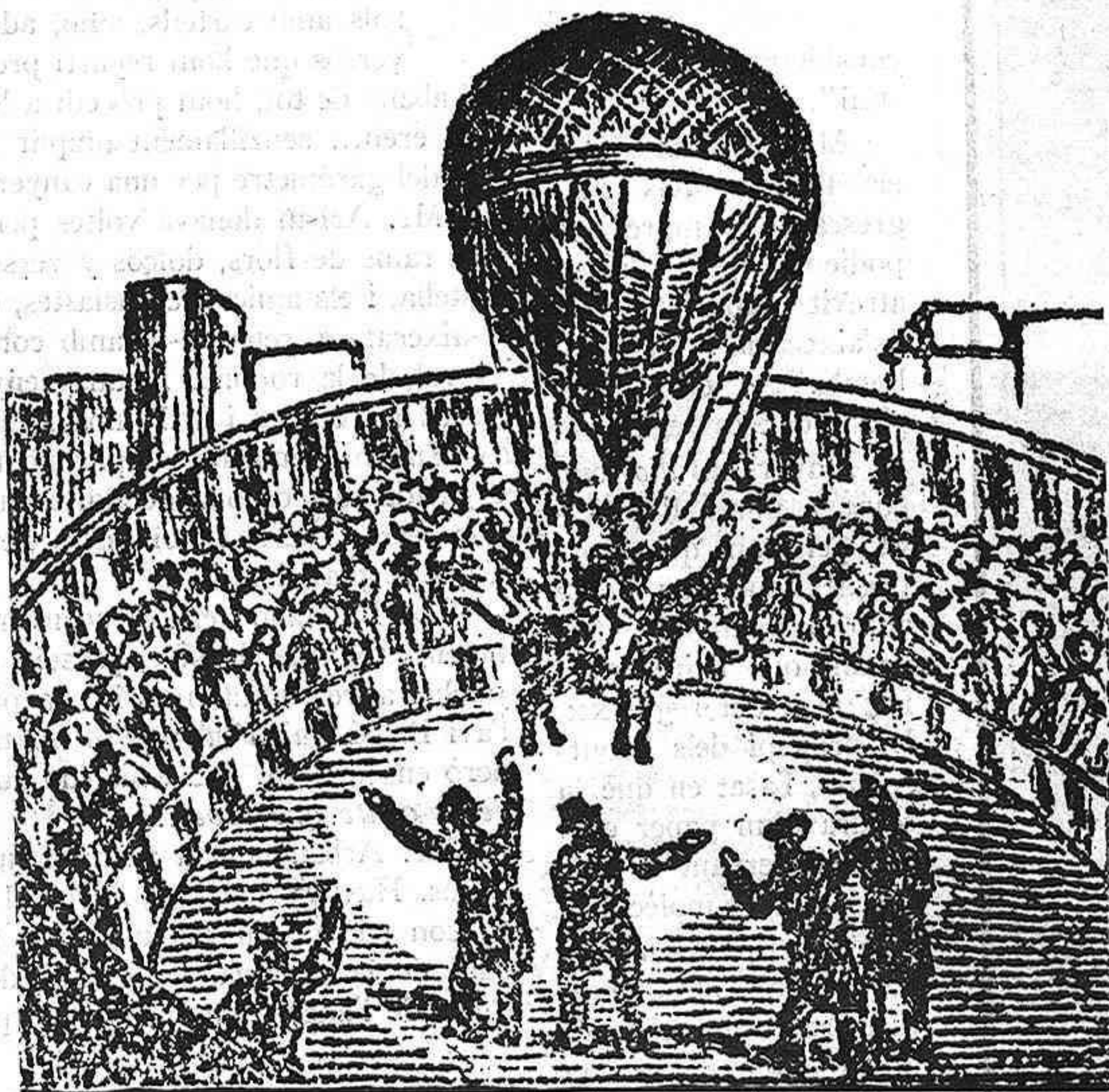
que era home d'amor propi, féu sortir de la barqueta a sa muller, desamarrà l'àncora, i llavors sí emprengué ràpidament l'ascensió, pujà... pujà... La gent el perdé de vista. Passaren dies, hom el donà per perdut... passaren anys... i se n'ha perdut fins el record.

Oh, els precursors!...

En abril de 1853 vingué el polac Salkinchan, precedit de molta fama, però no sabem si realitzà el que ara en diríem vols.

En 1854 vingué Mr. Brislay, que prometé enlairar-se des dels Camps Eliseus. Mes, el mal temps no ho permeté, durant la seva estada aquí.

Tornà el 55, i el 19 de juliol realitzà una ascensió feliç. Vers la fi del segle XIX, l'aviació prengué un caràcter científic, de cosa positiva, i a Barcelona preocupaven altres "bombes" que, desgraciadament, estigueren molt de moda, o en ús, prop de mig segle, i arribaren a ésser una nota (tant estrident com vulguin!), característica de la ciutat comtal.

Vista de la Plaça de Toros vella, amb el Montgolfier de Mr. Arban

(D'un redolí de l'època).

X.

De la vida a la mort hi ha un gran i entenebrit Occedà; cerquem l'antorxa que ens mostri els trencacolls? Recerquem i cobegem amb esparpall els remes, com a bons navegants? No haurem de demanar esparverats l'ajut de les nàiades?

DON JOAN BARCELONÍ

—A mi boires com les d'aquests dies em convenen molt! Així surto de nit i ningú s'entera de les meves juergas!

FUTBOL

Decididament en qüestions de futbol som uns "trunfos". I sinó mireu el resultat amb l'"Osasuna" i us en convencereu. Nosaltres, quan diem alguna cosa, sabem de què va. Així és que, hem dit que som uns "trunfos", i no tornem endarrera.

Ara, que si anem a analitzar el que va passar en aquest partit, hi trobarem coses que realment són delicioses; però com que nosaltres no volem ésser maliciosos, direm només el que bonament poguem. Scarone, que és un jugador que a més d'ésser olímpic, és uruguai, i, per consegüent, americà, es va posar al cap de travessar l'Atlàntic per poguer jugar amb el "Barcelona" i "¡Qué esperanza!", ho ha aconseguit, ha debutat i tothom qui més content.

Es clar que això (que ara ja tothom ho sap i per tant ja ho podem dir), ha costat al "Barcelona" una sèrie de "raons" i altres coses que són "raons" d'altres menes, però, que caratus!, un olímpic, és un olímpic, i davant d'això, encara que s'enfonsi el món, hem de sortir amb la nostra.

Algun maliciós, perquè ningú se n'enterés, ens deia a cau d'orella que tot allò de Samitier eren camàndules i que aquest jugador no tenia altra cosa que enveja de les "raons" del nou vingut, però nosaltres no ho volem creure, perquè en "Sami" és un bon xicot i aviat s'acontenta.

I vaja, prou d'aquest color!

Ara, esperarem la vinguda dels altres, si vénen.

Quan menys, que vingui Andrade; cregueu que ens agrada d'allò més de veure un negre entre mig dels nostres jugadors. Seria una cosa tan nova, que fins hi podríem donar "quartos" i tot per poguer-la presenciar.

Per alguna cosa som amants de les novetats.

El més sensacional, però, és que ja tenim campió en el grup B; però un veritable campió, que podrà anar al Campionat d'Espanya amb el cap ben alt.

Ara, que el més interessant serà que en tornin amb el cap alt; llavors sí que la cosa seria per avergonyir als més pintats.

Per tant, nois del "Badalona", ull viu i força empenta; veiam si seguíu al "Martinec" i el "Júpiter", que tots dos ens dugueren el campionat.

Després, ja us donarem les gràcies, que és el menys que es pot fer.

TEIXI

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

Très Parisien.

Hem rebut el núm. 22 de l'elegant revista de modes "Très Parisien", corresponent al febrer.

Aquesta esplèndida publicació continua donant la nota més selecta de la moda parisina.

Les dames que estimen l'art del ben vestir, han de consul-

tar "Très Parisien", que amb tant d'encert dirigeix mademoiselle G. P. Joumard, una de les millors artistes de París, en el món elegant.

Hem rebut "Proses d'amor", de Francès Grau i Elías, il·lustracions de Cèssar aMrcos i F. Grau, que forma el segon volum de la "Biblioteca Popular Catalana".

Gràcies.

ALEA

ROMEA

"Llegenda de boires", tragèdia del poeta Ramon Vinyes, no és, llamentosament, una obra lograda. En aquestes coses no es poden fer calendaris; però, no obstant, nosaltres assegurariem que l'obra fa temps que està escrita. Es una obra, en la qual adverteix una marcada influència danunziana, que estrenada quinze o setze anys enrera, hauria pogut assolir un èxit considerable. Llavors D'Annunzio—o Rapagneta, com vulguin—ens semblava una gran cosa. Avui, no. Avui sabem perfectament que el seu preciosisme—carregat, barrocs—és de paper pintat, de cartró i purpurina.

Vol dir això que "Llegenda de boires" sigui una obra menyspreable? No, ni molt menys. En Ramon Vinyes és un poeta distingidíssim que ha d'ocupar un lloc entre els nostres literats. Si no li donen ells, li donarà el poble.

El públic de "Romea" va rebre l'obra—que conté positives bel·leses—malament. Però és que el públic de "Romea" no té dret a rebre malament una obra com "Llegenda de boires".

De la interpretació cal destacar els noms d'en Daví, en Teixidor i la Maria Vila.

El decorat, dels escenògrafs Batlle i Amigó, magnífic de debò, de mà mestra.

TIVOLI

Aquesta és l'última setmana de temporada. Però sembla, de totes maneres, que el Líric Català no mor. La companyia debuta el dissabte de glòria al "Nuevo". Sembla que, per a llavors, compta l'empresa amb una obra en la que té plena confiança. Es tracta d'un llibre d'un autor jove, en Víctor Mora—"Els soldats de l'Ideal"—que ha musicat esplèndidament en Martínez Valls.

NOVEDADES

Ha plegat veles la companyia que tan encertadament dirigeix el notable actor Manuel González. Després d'haver estrenat obres tan belles com "El professor Storitzin" i "Anfisa", d'Andreiev, ii "Las tres hermanas" i "El tío Vania", de Chejov, han hagut de plegar. Al públic li agraden més les animades d'en Muñoz Seca o de qualsevol altre senyor per l'estil.

OLYMPIA

Ha començat la temporada d'òpera amb l'"Aída", cantada magistralment per en Palet. El dimecres degué estrenar-se "Il piccolo Marat", l'última obra del mestre Mascagni, cantada pel gran Làzaro. En parlarem.

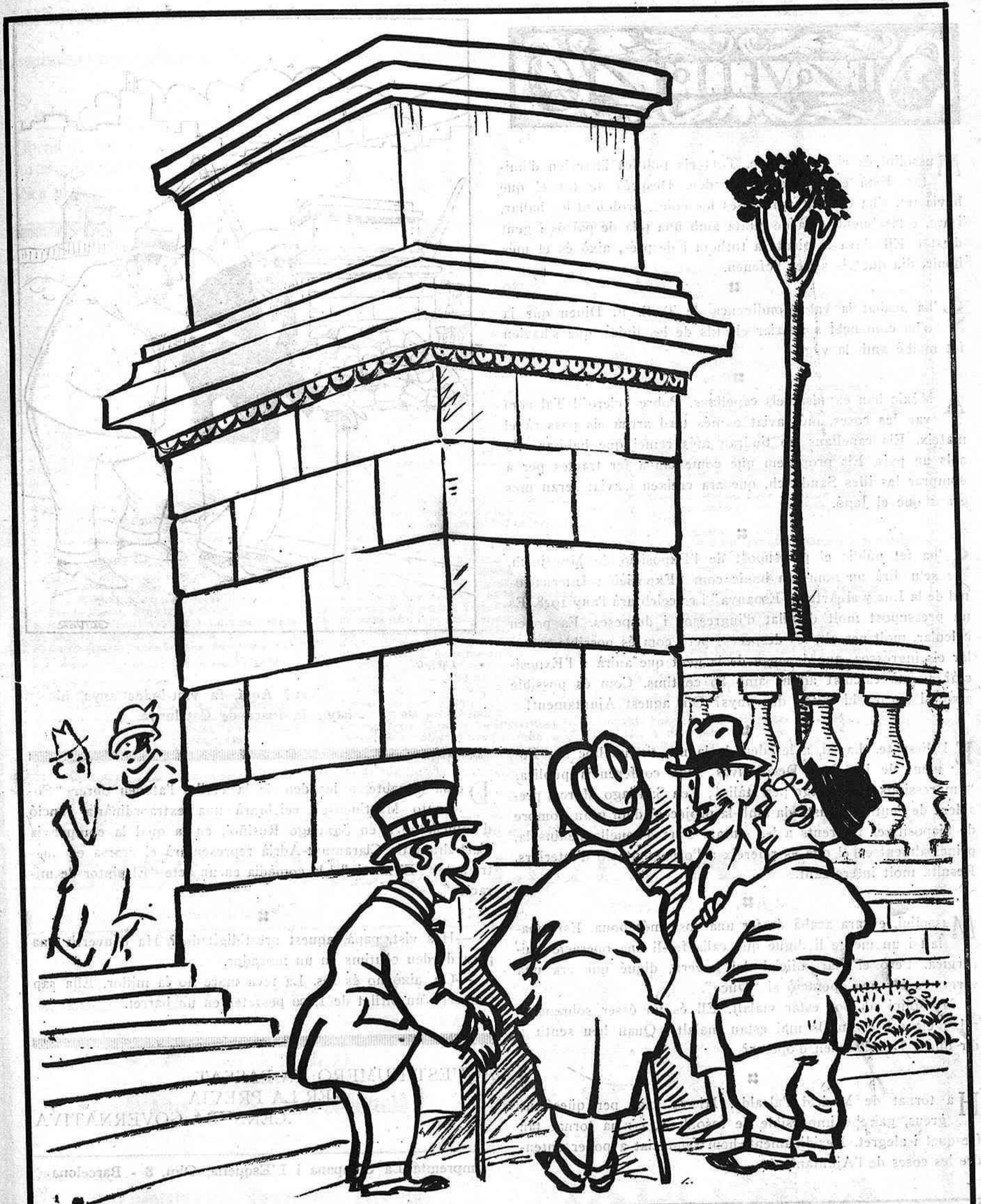
BARCELONA

Després d'una breu temporada, en la que ens han donat a conèixer tres o quatre obres sense cap mena de consistència ni bel·lesa, s'ha despedit la companyia de la Carmita Oliver Cobefia.

La setmana entrant parlarem del debut de la companyia Dicenta-Vargas, en la que figura l'excellent actriu Carme Seco, i de l'estrena de "La nave sin timón", de Lluís Fernández

Ardavín.

BOB

ELS PEDESTALS DE LA PLAÇA CATALUNYA

—Diu que com no troben estàtues per a posar-hi, hi faran pisos econòmics.

Mussolini és el gran home. Tots els polítics l'haurien d'imitar. Està enfadat amb tot déu. Després de tot el que havia fet, s'ha enfadat amb totes les noies, prohibint-les ballar, i ara, estatalment, està de punta amb una pila de països i gent d'estat. Ell clava la picota a tothom i després, això és el més bonic, diu que els altres l'ofenen.

✽

S'ha acabat la vaga londinenca de T. S. F. Diuen que ja s'ha començat a apariar els fils de les línies, que s'havien fet malbé amb la vaga.

✽

A Mèxic han expulsat els capellans. Pobre "clero"! Tal com van les coses, més aviat o més tard arreu els passarà el mateix. Els capellans no tindran més remei que habitar ells sols un país. Els proposem que comencin a fer tractes per a comprar les illes Sandwich, que ara creixen i aviat seran més grans que el Japó.

✽

S'ha fet públic el pressupost de l'Exposició de Montjuich, i se'n dirà un nom tan bonic com "Exposición Internacional de la Luz y el Arte en Espanya" i es celebrarà l'any 1928. Es un pressupost molt detallat d'ingressos i despeses. Es poden calcular, molt per alt, les despeses; però com és possible calcular els ingressos, que depenen de la gent que anirà a l'Exposició? I està calculat àdhuc amb 89 cèntims. Com és possible això, si encara hi falten dos anys? Oh, aquest Ajuntament!

✽

El dissabte, dia 20, a les deu de la nit, tingué lloc al "Foment de les Arts Decoratives" una conferència pública, "Impressions d'un viatge per Itàlia", d'en Santiago Marco, president de l'entitat, il·lustrada amb la projecció d'un gran nombre de diapositives referents a les ciutats d'art d'aquella península, principalment en el que es refereix a l'ornamentació d'interiors. Resultà molt interessant.

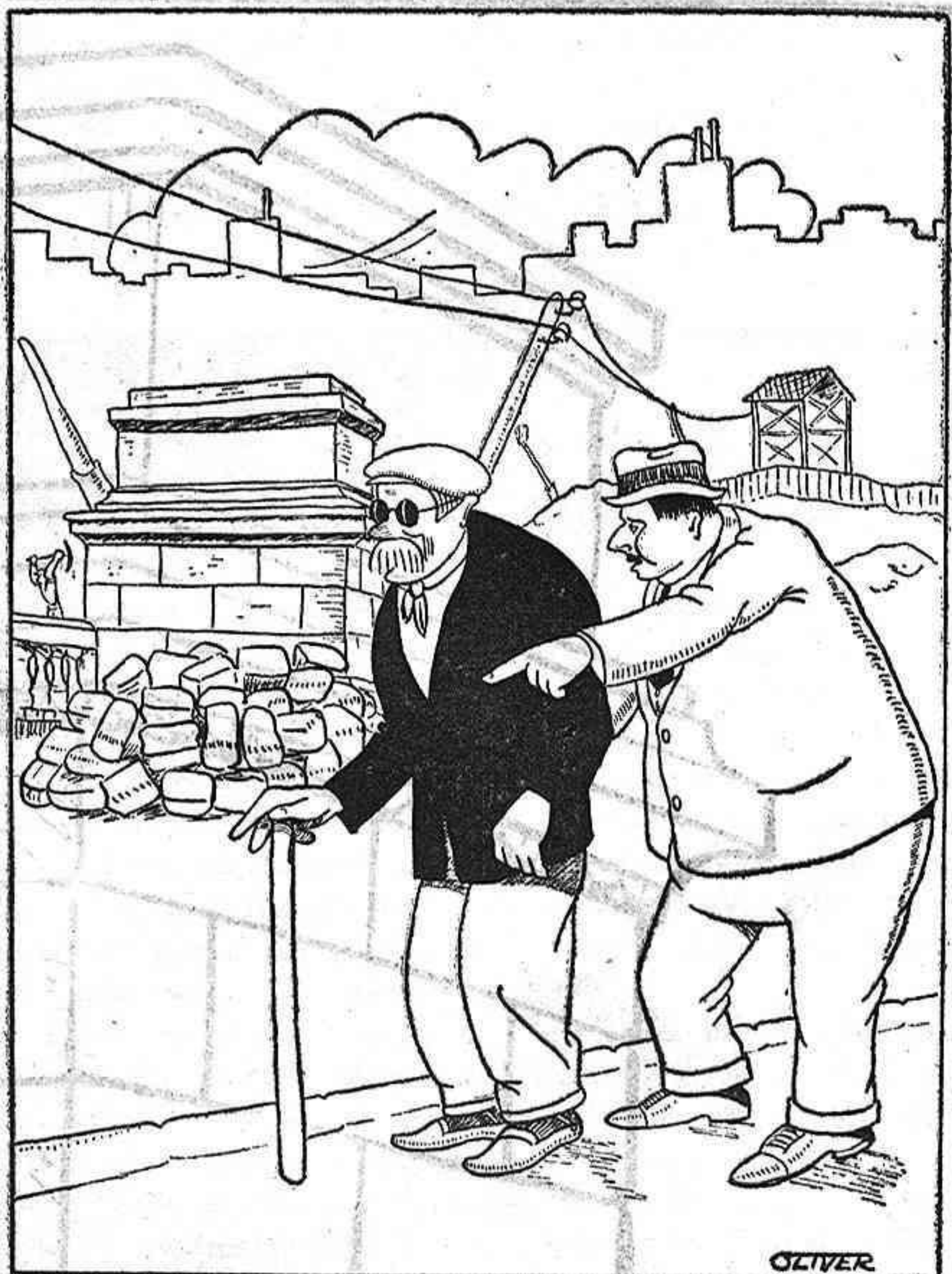
✽

Mussolini, encara acaba de fer una cosa més bona. Està malalt i un metge li digué que calia fer-li una operació quirúrgica. Però el diari oficial del govern, digué que era una vergonya fer una operació al "Duce".

Mussolini no pot estar malalt. Ell és un ésser sobrenatural, i els sobrenaturals mai estan malalts. Quan heu sentit a dir que a Déu l'havien d'operar?

✽

Ha tornat de Madrid l'alcalde. Hi va anar per qüestions greus, gairebé impossible de resoldre's, i n'ha tornat tan fresquet i alegret. Decididament, hem renunciat a poder entendre les coses de l'Ajuntament.

1950

—Veu? Aquí, fa vint-i-cinc anys, hi havia la Plaça de Catalunya.

Demà dissabte, a les deu de la vetlla, l'ateneu obrer "Fomento Martinense" celebrarà una extraordinària funció d'homenatge a en Santiago Rusiñol, en la qual la companyia d'art dramàtic Claramunt-Adrià representarà el drama en quatre actes "El místic" i la comèdia en un acte "El pintor de miracles".

✽

—Has vist, papà, aquest prestidigitador? Ha convertit una peça de deu cèntims en un mocador.

—Oh, això no és res. La teva mare ho fa millor. Ella sap convertir un bitllet de 1,000 pessetes en un barret.

AQUEST NUMERO HA PASSAT
PER LA PREVIA
CENSURA GOVERNATIVA

Impremta La Campana i L'Esquella, Olm, 8 - Barcelona

ACABA DE POSAR-SE A LA VENDA

LO NOY DE LA MARE

Col·lecció d'aquest famós setmanari de l'any 1865

Un tom de 136 pàgines, imprès sobre magnífic paper, Ptes. 5

Colección DIAMANTE

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros
Van publicados 125 tomos, a

Ptas. 0'60

CADA TOMO

<p>1. <i>E. de Campoamor</i>. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie.
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie.
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundo tomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie.
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie.
13. <i>E. Pérez Escribá</i>. Fortuna.
14. <i>A. Lasso de la Vega</i>. Rayos de luz.
15. <i>Federico Urrecha</i>. Siguiendo al muerto.
16. <i>A. Pérez Navea</i>. Los humildes.
17. <i>Salvador Eueda</i>. El gusano de luz.
18. <i>Sinesio Delgado</i>. Lluvia menuda.
19. <i>Carlos Frontaura</i>. Gente de Madrid.
20. <i>Miguel Melgosa</i>. Un viaje a los infiernos.
21. <i>A. Sánchez Pérez</i>. Botones de muestra.
22. <i>J. M. Matheu</i>. ¡Bataplán!
23. <i>Teodoro Guerrero</i>. Gritos del alma.
24. <i>Tomás Luceño</i>. Romances y otros excesos.
25. <i>L. Ruiz Contreras</i>. Palabras y plumas.
26. <i>Ricardo Sepúlveda</i>. Sol y Sombra.
27. <i>J. López Silva</i>. Migajas.
28. <i>F. Pi y Margall</i>. Trabajos sueltos.
29. <i>E. Pardo Basán</i>. Arco iris, cuentos.
30. <i>E. Rodríguez Solís</i>. La mujer, el hombre y el amor.
31. <i>M. Matoses (Corruelo)</i>. ¡Aleluyas finas!
32. <i>E. Pardo Basán</i>. Por la España pintoresca (viajes).
33. } <i>A. Flores</i>. Doce españoles de brocha gorda.
34. }
35. <i>José Estremera</i>. Fábulas.
36. <i>Emilia Pardo Basán</i>. Novelas cortas.
37. <i>E. Fernández Vaamonde</i>. Cuentos amorosos.
38. <i>E. Pardo Basán</i>. Hombres y mujeres de antaño.
39. <i>J. de Burgos</i>. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. <i>E. Pardo Basán</i>. Vida contemporánea.
41. } <i>Jacinto Labatla</i>. Novelas íntimas.
42. }
43. <i>Fr.ª Sarasate de Mena</i>. Cuentos vascongados.
44. <i>F. Pi y Margall</i>. Diálogos y Artículos.</p> | <p>45. <i>Charles de Bernard</i>. La casa de los amantes.
46. <i>Eugenio Sué</i>. La Condesa de Lagarde.
47. <i>Rafael Altamira</i>. Novelitas y cuentos.
48. <i>J. López Valdemoro (El Conde de las Navas)</i>. La niña Araceli.
49. <i>Rodrigo Soriano</i>. Por esos mundos...
50. <i>Luis Taboada</i>. Perfiles cómicos.
51. <i>B. Pérez Galdós</i>. La casa de Shakespeare.
52. <i>J. Ortega Munilla</i>. Fifiñs.
53. <i>F. Salazar</i>. Algo de todo.
54. <i>Mariano de Cavia</i>. Cuentos en guerrilla.
55. <i>Felipe Pérez y González</i>. Peccata minuta.
56. <i>Francisco Alcántara</i>. Córdoba.
57. <i>Joaquín Dicenta</i>. Cosas mías.
58. <i>J. López Silva</i>. De rompe y rasga.
59. <i>Antonio Zozaya</i>. Instantaneas.
60. <i>José Zahonero</i>. Cuentecillos al aire.
61. <i>Luis Taboada</i>. Colección de tipos.
62. <i>Beaumarchais</i>. El Barbero de Sevilla.
63. <i>Angel E. Chaves</i>. Cuentos de varias épocas.
64. <i>Alfonso Karr</i>. Buscar tres pes al gato.
65. <i>Francisco Pi y Arsuaga</i>. El Cid Campeador.
66. <i>Vital Aza</i>. Pamplinas.
67. <i>Antonio Peña y Goñi</i>. Río revuelto.
68. <i>Enrique Gómez Carrillo</i>. Tristes idilios.
69. <i>Nicolás Estévez</i>. Calandracas.
70. <i>V. Blasco Ibáñez</i>. A la sombra de la higuera.
71. <i>A. Dumas, hijo</i>. La Dama de las Camelias.
72. <i>Joaquín M. Bartrina</i>. Versos y prosa.
73. <i>Francisco Barado</i>. En la brecha.
74. <i>Luis Taboada</i>. Notas alegres.
75. <i>Xavier de Montepín</i>. La señorita Tormenta.
76. <i>Antonio Zozaya</i>. De carne y hueso.
77. <i>Xavier de Montepín</i>. Muerto de amor.
78. <i>Conde León Tolstói</i>. Venid a mí...
79. <i>Alfredo Calderón</i>. A punta de pluma.
80. <i>Enrique Murger</i>. Elena.
81. <i>Luis Taboada</i>. Siga la broma.
82. <i>Laura García de Giner</i>. La Samaritana.
83. <i>Cyrano de Bergerac</i>. Viaje a la luna.
84. <i>Eugenio Antonio Flores</i>. ¡Huérfanal!
85. <i>Iván Tourgueneff</i>. Hamlet y Don Quijote.
86. <i>Alicia Pestana (Cañel)</i>. Cuentos.
87. <i>Angel Guerra</i>. Al sol.</p> | <p>88. <i>T. Dostolewsky</i>. Alma infantil.
89. <i>Edmundo de Amicis</i>. Aire y Luz.
90. <i>Laura García de Giner</i>. Valentina.
91. <i>Edmundo de Amicis</i>. Manchas de color.
92. <i>Voltaire</i>. Zadig y Micromegas.
93. <i>Manuel Ugarte</i>. Mujeres de París.
94. } Obras menores de Cervantes.
95. }
96. <i>Juan Pérez Zúñiga</i>. Chapuceras.
97. <i>Voltaire</i>. Cándido.
98. <i>Gaithé</i>. Las amarguras del joven Werther.
99. <i>Jacinto Benavente</i>. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. <i>J. León Pagano</i>. La balada de los sueños.
102. <i>Angel Guerra</i>. Polvo del camino.
103. <i>Camilo Castello Branco</i>. María Moisés.
104. <i>Gracia Deledda</i>. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
106. <i>Manuel Carretero</i>. La espuma de Venus.
107. <i>Federico Bahola</i>. Los ingleses vistos por un latino.
108. <i>Eça de Queiroz</i>. La nodriza.
109. <i>A. de Chamisso</i>. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. <i>M. Sarmiento</i>. Así.
111. <i>Felipe Trigo</i>. A todo honor.
112. <i>Manuel Ugarte</i>. Los estudiantes de París.
113. <i>Fray Luis de León</i>. La perfecta casada.
114. <i>Jorge Manrique</i>. Poesías.
115. <i>Abate Prévost</i>. Manón Lescaut.
116. <i>J. Givanel Mas</i>. Prosa epistolar.
117. <i>J. Givanel Mas</i>. Devocionario poético (Antología sagrada).
118. <i>Miguel A. Rodenas</i>. De las majadas al otero.
119. <i>Eduardo Marquina</i>. Juglarías.
120. <i>Gabriel Miró</i>. Los Amigos, los Amantes y la Muerte.
121. <i>Santiago Rusiñol</i>. Hojas de la vida.
122. <i>A. de Lamartine</i>. Rafael.
123. <i>Alfonso Karr</i>. El perro de sir John.
124. <i>Eduardo Zamacois</i>. Rick.
125. <i>A. de Lamartine</i>. Graziella.</p> |
|---|--|--|

MEDINA Y MARAÑÓN

LEYES CIVILES | LEYES PENALES

Un tomo en tela, Ptas. 27

Un tomo en 8.º, Ptas. 25

LUIS CAPDEVILA

Las mujeres, La noche y El amor

Un tomo en 8.º, Ptas. 5

SANTIAGO RUSIÑOL

El casament de conveniència

Preu: DOS pts.

ANGEL PESTAÑA

SETENTA DÍAS EN RUSIA

Lo que yo pienso

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

MUY PRONTO

Obras completas de Santiago Rusiñol

TOMO II

El Catalán de la Mancha

EN BREVE

MALLORCA

ALBUM ARTÍSTICO DE FOTOGRAFÍAS

DIRIGIDO POR OLEGARIO JUNYENT

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen rebaixes.

L'ÈXIT DE "LA MARIETA"

— Veus? Si accedeixes, potser serem cèlebres i ens faran una comèdia de nosaltres!

— venèix